

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (ΣΠΨΥ)

Ψυχική Υγεία Χωρίς Προκατάληψη...

Υπόμνημα

Τα **προβλήματα ψυχικής υγείας** έχουν αυξηθεί και ενταθεί σε ανησυχητικό βαθμό, τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς, ιδιαίτερα μετά την οικονομική κρίση και την πανδημία του Covid-19.

Ως ΣΠΨΥ ζητούμε:

- Το θέμα της ψυχικής υγείας να αντιμετωπίζεται ως αναπόσπαστο **μέρος του κεφαλαίου της δημόσιας υγείας** και η διάσταση αυτή να λαμβάνεται υπόψη στη διαμόρφωση πολιτικών, σε όλους τους τομείς.
- Αναγνώριση των **ανθρωπίνων δικαιωμάτων** των ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας, με ανάλογες υπηρεσίες, πολιτικές, δομές και κονδύλια.
- Να υπάρχει **στενότερη διαβούλευση** μεταξύ αρμοδίων αρχών και ΜΚΟ καθώς και επισκέψεις στο ΝΑ και τις δομές από τις ΜΚΟ.

Σε επίπεδο **ΕΕ** συζητείται η διαμόρφωση πολιτικής για την ψυχική υγεία, η οποία θα δημοσιοποιηθεί μέχρι τον Ιούνιο του 2023. Ευελπιστούμε ότι αυτή θα δώσει στην πολιτεία το έναυσμα να ασχοληθεί ουσιαστικά με το ζήτημα.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_23_1807

Ως ΣΠΨΥ επισημαίνουμε τις πιο κάτω επείγουσες διαπιστώσεις και ανάγκες:

+ Κρατικές Δομές & Νοσοκομείο Αθαλάσσης (ΝΑ - υποδομή του 1960) - Χαιρετίζουμε το γεγονός ότι τα έργα για την Α φάση του νέου Νοσοκομείου προχωρούν κανονικά και ευελπιστούμε σύντομα να υπάρξει έγκριση για την Β φάση - εξωτερικά ιατρεία, θάλαμοι για παιδιά και ενήλικες. Ωστόσο:

- Υπάρχει ανάγκη για νέες κρατικές δομές ψυχικής υγείας μέσα στην κοινότητα – όπως γίνεται στην Ελλάδα και πολλές άλλες χώρες της ΕΕ.
- Πρέπει να δημιουργηθούν κρατικοί ξενώνες για ενήλικες με σοβαρά προβλήματα ψυχικής υγείας.
- Επιβάλλεται να καταργηθούν οι πληρωμές για υπηρεσίες ειδικοτήτων ψυχικής υγείας από το ΓεΣΥ. Η πλειοψηφία των ενηλίκων ασθενών είναι άνεργοι ή/και ηλικιωμένοι και παρατηρείται ότι δεν προσέρχονται στα δημόσια νοσηλευτήρια, όπου λαμβάνουν τις υπηρεσίες που δικαιούνται.

+ Υποστελέχωση – Αναγνωρίζεται η έκδηλη υποστελέχωση των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας και παρατηρείται το φαινόμενο οι επαγγελματίες όλων των ειδικοτήτων να εγκαταλείπουν τις δημόσιες δομές. Ως εκ τούτου:

- Υπάρχουν ελλείψεις σε ψυχιάτρους, εργοθεραπευτές, γενικούς γιατρούς, κοινωνικούς λειτουργούς κλπ. με πολύ δυσμενείς συνέπειες.

- Οι κοινωνικοί λειτουργοί μετακινήθηκαν από το ΝΑ και άλλα νοσοκομεία, προκαλώντας μεγάλο κενό διασύνδεσης, υποστήριξης και εποπτείας των ασθενών στην κοινότητα με συνέπεια τις επαναλαμβανόμενες υποτροπές και εισδοχές-νοσηλείες.
- Ακόμη δεν έχει υπάρξει συμφωνία για ένταξη των ιδιωτών εργοθεραπευτών στο ΓεΣΥ, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται σοβαρές ελλείψεις και έντονη δυσκολία ανταπόκρισης στα υφιστάμενα αιτήματα.

Αυτά τα σοβαρά προβλήματα πρέπει να μελετηθούν σε βάθος ώστε να **δοθούν λύσεις**, περιλαμβανομένων κινήτρων, και να υπάρξει **ολοκληρωμένη, σφαιρική, πολιτική και στρατηγική**.

+ **Κοινοτική Φροντίδα** – Υπάρχει έντονη ανάγκη για αναβάθμιση της κοινοτικής φροντίδας στο σπίτι και μέσα στην κοινότητα, μεταξύ άλλων με προστατευμένες ή ημι-προστατευμένες δομές/διαμερίσματα/σπίτια, με απώτερο στόχο οι ασθενείς να παραμείνουν λειτουργικοί στην καθημερινότητά τους. Αυτό αφορά τόσο το Υπουργείο Υγείας (στελέχωση) και το Υπουργείο Εργασίας (διαβίωση).

Σε αυτό το πλαίσιο, επιβάλλεται να υπάρξει:

- **Νομοσχέδιο κοινοτικής φροντίδας**, το οποίο να καλύπτει την λειτουργία όλων των δομών και υπηρεσιών μέσα στην κοινότητα, μια προσπάθεια που ξεκίνησε πριν σχεδόν μια 20ετία, χωρίς κατάληξη.
- Δημιουργία **περισσότερων Κέντρων Ημέρας (ΚΗ)** και **Μονάδων Εργασιακής Αποκατάστασης (ΜΕΡΑ)**, με στόχο την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και παραμονή των ασθενών στην κοινότητα, μέσω της εκπαίδευσης σε εργασιακές και κοινωνικές δεξιότητες, αλλά και την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση ευρύτερα. Σήμερα, στην Λευκωσία λειτουργεί ένα μόνο ΚΗ και μία ΜΕΡΑ για **ασθενείς**. Στην υπόλοιπη επικράτεια υπάρχουν από ένα ΚΗ και μία ΜΕΡΑ σε Λάρνακα και Λεμεσό, ενώ καμία δομή αποκατάστασης στην Πάφο. Τα υφιστάμενα Κέντρα πρέπει να ενισχυθούν όσον αφορά τα προσφερόμενα προγράμματα και (σε κάποια) υποδομές.,
- Δημιουργία **ομάδων έγκαιρης παρέμβασης** μέσα στην κοινότητα για αποκλειστική για την ψυχοκοινωνική στήριξη και επιμόρφωση των **οικογενειών** των ασθενών.
- Λειτουργία **κρατικής τηλεφωνικής γραμμής** ψυχο-κοινωνικής στήριξης όπου οι ασθενείς ή μέλη της οικογένειας τους μπορούν να απευθυνθούν.
- Ενημέρωση και **επιμόρφωση της κοινωνίας** για την ψυχική υγεία, ώστε να αντιμετωπιστεί και να καταπολεμηθεί το **στίγμα**, καθώς και επαρκή και μόνιμη πληροφόρηση σχετικά με τις προσφερόμενες υπηρεσίες.

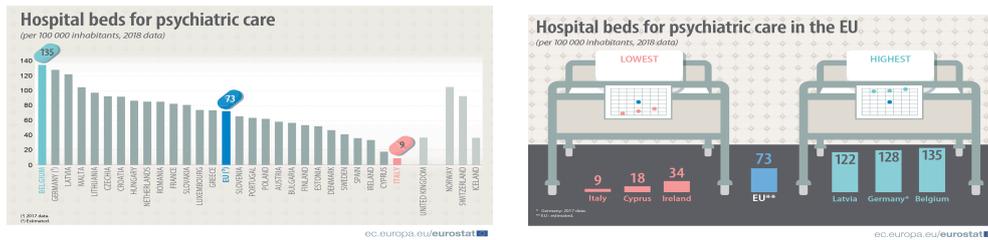
Επιβάλλεται να υπάρξει, άμεσα, πιο ισχυρή και πρακτική **κρατική πολιτική για επανένταξη** των ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας τόσο στην **κοινωνία** γενικότερα, όσο και στην αγορά **εργασίας**.

Στόχος πρέπει να είναι οι **πολίτες** που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας να λαμβάνουν αποτελεσματική και έγκαιρη **φροντίδα** μέσα στην **κοινότητα**.

Σημαντικά στοιχεία και αριθμοί – ΕΕ & Κύπρος

- Οι κλίνες του Νοσοκομείου Αθαλάσσας, το μοναδικό στην Κύπρο που προσφέρει ψυχιατρικές υπηρεσίες, δεν είναι αρκετές. Από την εποχή του Covid-19 το Νοσοκομείο είναι σε διαρκή υπερπληρότητα, με έντονη δυσκολία να ανταποκριθεί τόσο στις υποδομές όσο και στην παροχή φροντίδας στους ασθενείς από επαγγελματίες.

Το 2018 η Κύπρος διέθετε μόνο 18 κλίνες ανά 100.000 πληθυσμό, το δεύτερο χαμηλότερο στην ΕΕ.

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20201009-1#:~:text=In%202018%2C%20there%20were%2073,000%20inhabitants%20stood%20at%2079>

- Ο αριθμός των ψυχιάτρων στην Κύπρο βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα (12 για κάθε 100.000 κατοίκους το 2017 - 6^η από το τέλος).

<https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/-/ddn-20200506-1>

- Η πρωτοβουλία της ΕΕ για την ψυχική υγεία – το 2023
Στην ομιλία της για την 'κατάσταση της ΕΕ' τον Σεπτέμβριο του 2022, η Πρόεδρος της Επιτροπής, κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, ανακοίνωσε την πρόθεση για μια νέα ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ψυχική υγεία το 2023. https://health.ec.europa.eu/non-communicable-diseases/mental-health_el

Η έκθεση του 2022 «Η υγεία με μια ματιά» έδειξε ότι σχεδόν ένας στους δύο νέους Ευρωπαίους αναφέρει μη καλυπτόμενες ανάγκες περίθαλψης ψυχικής υγείας, ενώ το ποσοστό των νέων που αναφέρουν συμπτώματα κατάθλιψης σε αρκετές χώρες της ΕΕ υπερδιπλασιάστηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας. **Πρόκειται για πολύ ανησυχητικά δεδομένα.**